

# ИЗОСТАВАМЕ В БОРБАТА СЪС ЗАСТРАХОВАТЕЛНИТЕ ИЗМАМИ

На 24 април 2007 г. в столичния хотел „Принцес“ се провежда национална конференция на тема „Застрахователни измами в България - проблеми, решения и организация на противодействието“.



Организатор на форума бе Асоциацията за застрахователна сигурност (АЗС), а целта - да се посочат проблемите на застрахователния бранш в борбата с тези престъпления. Конференцията обсъди пътищата и начините за противодействие и способите за разкриване на измамните. Особено място бе отделено на взаимодействието на застрахователните компании помежду им, както и с различните институции и организации, имащи отношение към борбата със застрахователните компании - МВР, КФН, НАФТСО и асоциациите на охранителните фирми, Асоциацията за противодействие на икономическите измами, Националната асоциация „Пожарна и аварийна безопасност“, Асоциацията на застрахователните брокери в България, Асоциацията на българските застрахователи и т. н.

В работата на конференцията взеха участие представители на 14 общозастрахователни компании, МВР - икономическа и криминална полиция, КФН, Академията на МВР, Асоциацията на застрахователните брокери в България, НАФТСО и други институции и организации.

Конференцията има за цел и да предложи на обсъждане изграждането на единна система за противодействие на застрахователните измами и взаимопомощ между застрахователите, изтъкна при откриването председателят на АЗС **Юрий Тодоров**, чиято новоизлязла книга „Застрахователни измами в България и разкриването им“ бе представена по време на форума.



Във встъпителния си доклад г-н Тодоров обоснова необходимостта от взаимодействие между всички заинтересовани страни при пресичането на застрахователните измами. Той цитира изследвания, според които само в Европа застрахователните измами причиняват загуби от около 10 на сто от всички събрани застрахователни премии, като в отделните страни те достигат дори 10 на сто от премиеният обем. България не прави изключение от тази статистика. **Мартин Аврамов** - главен секретар на АЗС, изтъкна, че данните за България са събрани не благодарение на стройна система от страна на застрахователните компании, а са получени от механично прилагане на европейските стойности. Дори да приемем за нашата страна най-ниската стойност (5%), сметката сочи следното: при премиен приход на дружествата от 278 млн. лева през 1999 г. застрахователните измами са били на стойност около 13 млн. лева. По същата логика, когато през 2002 г. премиеният приход е бил 618 млн. лева, измамните са били на стойност 30 млн. лева; през 2004 г. при премиен приход от 733 млн. лева - около 36 млн. лева; а през 2005 г. при 990 млн. лв. премиен - около 50 млн. лева.

Съществуващите слабости са: на първо място, слабости в наказателно-правната страна на въпроса, ниска наказателна отговорност и голяма група деяния, невключени в наказателния кодекс; на второ място, слаба организираност на застрахователите и липса на единна политика и противодействие; на трето място, липса на единна информационна система с данни за съмнителни щети и лица, което дава възможност на едни и същи измамници да извършват престъпления с едни и същи обекти и щети при различни застрахователи.

Експертите на АЗС очертаха основните видове, методи и способности за извършване на застрахователни измами (били те планирани или спонтанни и инсценирани или фиктивни): завишаване на застрахователната сума; едновременно застраховане на един и същи обект в няколко компании; сключване на застраховка след настъпване на застрахователното събитие; сключване на застраховка за несъществуващ, но с всички необходими „данни“, обект; антидатиране; укриване факти от клиента пред застрахователя, което влияе на определянето на застрахователния риск; укриване на обстоятелства и факти при настъпване на застрахователното събитие; представяне на събитието така, че да „влезе“ в рамките на покритието на застрахователното събитие; представяне му като застрахователно от друг вид; увеличаване размера на щетата след настъпване на застрахователното събитие; косвени застрахователни из-

мами (при регресни искове между застрахователи).

В последвалата дискусия стана ясно, че твърде малко измамници стигат до съд, да не говорим за влезлите в сила присъди. Присъстващите застрахователи дадоха редица примери, от които става ясно, че съдът не приема много от събраните доказателства - например доказано фалшивите фактури, понеже не били изготвени от извършителите на измамата, не били достатъчно доказателство за повдигане на обвинение.

Според доц. **Георги Ботев** от Академията на МВР, Факултет „Пожарна безопасност и защита на населението“ застрахователите нямат необходимия опит от гледна точка на пожарната безопасност на даден обект или в оценката на щетите. Доц. Ботев изтъкна, че пропуски в работата си имат и органите на МВР, що се отнася до събирането на доказателства; липсата на модерни технически средства също влияе негативно върху този процес.

Отношение по поставените проблеми взеха и другите представители на МВР. Според тях по-голямата част от застрахователните измами са възможни само при участието на отделни застрахователи, затова тяхното установяване, разследване и откриване е толкова трудно. Няма данни за нивото на измамите като вид престъпност, защото най-често те са документни и са извършени при съучастие на застрахователи.

Няма стройна информация и срещу колко лица е повдигнато обвинение за застрахователни измами.

Главен инспектор **Румен Рачев** от Факултет „Полиция“ в Академията на МВР попита защо, след като от години се говори за създаване на обща база данни на застрахователите (още от времето, когато в парк-хотел „Москва“ в София се провеждаха международни конференции, посветени на застрахователните измами, кражбата и контрабандата на МПС), такава няма и до днес. Вероятно има и законодателни, и чисто професионални причини, предположи той. Що се отнася до обучението в Академията на МВР, при подготовката на курсантите и специалистите по противодействие на икономическата престъпност, внимание и място е отделено и на престъпленията в сферата на застраховането. Провеждат

се обучителни семинари по проблемите на икономическата престъпност, на които се отделя внимание и на застрахователните измами, с участието на служители от специализираните служби на САЩ, Франция, Германия (Бавария) и др.

Г-н Тодоров подробно разгледа всички аспекти на взаимодействието между застрахователните дружества, застрахователните дружества и брокерите, застрахователните компании и охранителните фирми, застрахователните компании и министерствата на финансите и на вътрешните работи, от което зависи до голяма степен успешното противодействие на измамните.

От името на Националната асоциация на фирми за търговска сигурност и охрана (НАФТСО) изказване направи **Здравко Дерелиев** - член на УС на асоциацията. Той подчерта многократните опити на НАФТСО за установяване на по-тесни контакти с АБЗ. С посредничеството на в. „Застраховател прес“ бяха проведени работни срещи, включително и между председателите на двете организации. Повече от това обаче не е направено, така че предложенията на НАФТСО не са намерили ответна реакция: да се създаде и въведе застрахователна категоризация за всички обекти, отчитаща не само техния тип, но и тяхната инвестиционна стойност и съответстващия риск; да се създадат и въведат общи за застрахователи и охранители изисквания и критерии за това с какви технически средства и по какъв начин да се охраняват обектите от различните категории; да се създаде единна комисия от експерти, призната и от двата бранша, като обективен орган за консултиране, оценка, съдействие и проверки по прилагане на въведените критерии.

В обобщение г-н Дерелиев подчерта, че за разлика от другите европейски страни в България няма добро взаимодействие между застрахователи и охранители, вследствие на което са зачестили успешните случаи на кражби и на застрахователни измами дори в охранявани обекти.

Организаторите на конференцията подчертаха, че целта на срещата е именно изграждането на информационна система, която ще координира данните между застрахователните компании, МВР, надзорните институции и асоциациите, свързани със застрахователния бранш. Целите на инфор-

мационната система са: намаляване на щетимостта на застрахователните компании, организиране на сътрудничество с държавните институции, МВР и финансовите органи при пресичане на измамните; оказване на помощ на дружествата при организиране на работата по противодействие на измамните; организиране на взаимодействието със съответните застрахователни служби от ЕС и други страни и т. н. (В брой 2 от 2007 г. в. „Застраховател прес“ помести проекта на системата, предложен от АЗС).

В проведената оживена дискусия отношение към предложения проект взеха представителите на застрахователните дружества и на МВР. Спорен се оказа т. нар. модул „Б“, включващ физически лица, потенциални или „доказани“ за застрахователите измамници, но не и от български съд. По общо мнение, за да се избегнат обвинения в злоупотреба на лични данни и срещу правата на личността, модулът може да събира информация относно рисковите клиенти. Изказани бяха становища да се акцентира първоначално върху модул „А“ (обекти и щети), като се започне с информация по застраховка „Каско“. От значение е и как ще се осъществява достъпът до системата - директно, или чрез допитване.

Представителят на криминална полиция инспектор **Владимир Владимиров** съобщи, че до края на годината ще бъде прието нормативно изискване да се изпраща в МВР информация за всяка възникнала тотална щета. Проблемът е много сериозен, само през 2006 г. в страните от ЕС загубите от измами са достигнали 13 млрд. евро. Затова сега усилено се разработва Единна европейска система на регистрираните и застрахованите МПС, което ще ограничи до минимум броя на колите-двойници.

Участниците в конференцията единодушно приеха **решение**, че е крайно необходимо за превенцията и противодействието на застрахователните измами да се изгради единна **информационна система**, да се сформира **работна група** от представители на застрахователните дружества, Управление „Застрахователен надзор“ на КФН, АБЗ, АЗББ, АЗС и на институциите, имащи пряко отношение по проблема.

**СЛАВИМИР ГЕНЧЕВ**  
Снимки  
**ГЕОРГИ ДЕРМЕНДЖИЕВ**